

Lezingen:

psalm 100 (uit 150 psalmen vrij, Huub Oosterhuis)

Ik-zal is de god –
die stem.

Hij heeft ons gemaakt –
wij niet hem.

Hij voert ons
door ruige oorden

naar de bron
van zijn woord.

Dank daarvoor
en gezegend.

Gij die uw gemeente
bijeenhoudt.

en:

Lukas 15, vers 1 t/m 7

Gemeente van Jezus Christus,

de cantate van deze dag
gaat over barmhartigheid;
concreet: over barmhartig en
mild zijn naar anderen,
over niet oordelen,
een ander niet de grond in boren...

En dat alles in taalgebruik
dat voor ons ondertussen
behoorlijk plechtig geworden is.

Tenminste:

ik spreek niet dagelijks in zinnen als:

Dit is de kunst van christenen:
dat ze branden van ware liefde,
dat ze niet vergeten

de naaste ruim te meten
dat wekt de gunst van God en mensen,
dat is de kunst van christenen.

Onallegaars taalgebruik – over de kunst van christenen...

Terwijl we ondertussen allemaal best zullen

weten dat niet oordelen

een hele kunst

kan zijn...

Ook Lukas 15 gaat over oordelen en niet oordelen.

En dat na een week waarin het bijna dagelijks ging over

het pleur op naar je eigen land van onze premier.
En ingezonden brieven zich daar boos over maakten
of juist instemming betuigden.
Oordelen over en weer...

Tja,
niet oordelen...
Op zich kun je zeggen dat die Farizeeën en schriftgeleerden
best een punt hebben.

Tollenaars en zondaars, allen, in grote getale,
komen op Jezus af.
En blijkbaar gaat Jezus met hen
aan tafel, eet hij met hen...
Wat het oordeel van de Farizeeën en schriftgeleerden
oproept: Hij ontvangt zondaars en eet met hen...
Want samen eten dat is niet
zomaar iets...
Ze morren, staat er dan,
woestijnwoord, woord dat het verhaal in
herinnering roept van het volk dat uit Egypte bevrijd
door de woestijn naar het land van God, wanneer, waar,
trekt – en mort dat het vroeger daar in Egypte
toch veel beter was...
Morren, grommen, mopperen...

Is het vreemd dat ze morren?
Tollenaars zijn landverraders, innen belasting voor de bezetter,
verrijken zich door afpersing,
beetje voor de keizer, beetje voor mij...
Zondaars is hier een verzamelterm voor rijken die zich verrijken,
steeds rijker worden ten koste van, gaat over onrecht, roof, geweld...
Ik snap die Farizeeën wel.
Dit zijn mensen om de hand te weigeren.

En dus is het confronterend dat Jezus hier anders over denkt.
Of in ieder geval anders mee omgaat.
Anders is al dat hij niet in discussie gaat, mening tegenover mening,
steeds rodere koppen, verharding, diepe overtuigingen,
heiligste gevoelens, verontwaardiging.
Maar dat hij een verhaal vertelt:
een verhaal kan een nieuw perspectief inbrengen,
nodigt je uit om je leven en je keuzes eens anders te bezien,
nodigt je uit om mee te spelen:
een ander spel...

We hebben een mens
en we hebben 100 schapen.
Eén raakt verloren,
dan laat je toch de 99 achter
om dat ene schaap
te zoeken?
En als je het vindt,

dan ben je toch blij?
En zou je die blijdschap niet
met anderen willen
delen?

Opvallend is dat ook Jezus spreekt over het verlorene...
Maar niet om die mensen vervolgens
te labelen, af te wijzen, te minachten en zich
verre van hen te houden. Hen af te schrijven, hopeloos.
Hij brengt een andere logica binnen:
verloren betekent dat ze gezocht kunnen worden...
Verloren betekent dat ze gevonden kunnen worden...
Logica van de hoop...
Ze zijn één van de honderd...
Zonder hen
is de gemeenschap gebroken...
En er kan pas echt een feestje gevierd worden
als ook zij erbij zijn.
En dat feestje doet denken aan de droom
van profeten:
een feestmaal met alle volken,
mensen komen naar de berg van God,
vette spijzen, belegen wijnen, wapens worden ploegscharen...
Een vreugdemaal,
waar de maaltijd hier en nu
naar mag verwijzen...

Vreugde is
één van de basiswoorden
in Lukas 15.
Vreugde om dat ene schaap,
één van de honderd,
vreugde om die ene munt,
één van de tien,
vreugde om die ene zoon,
één van de twee,
het komt steeds dichterbij...

Ook jij bent geen engel
zingt het in de cantate...

Het gevaar bestaat natuurlijk om van dit verhaal
van de herder en de schapen een idyllisch verhaaltje te maken,
lieflijk, vriendelijk, schaap op schouders,
veilig thuis...
En dus roept het zowel fijne gevoelens op, geborgenheid,
als weezin: te zoet...
Maar het is nauwelijks een idylle,
het gaat over tweedelingen in de maatschappij,
economisch, godsdienstig, verschillende manieren van leven
en geloven, mensen tegenover elkaar,
andere keuzes in tijden vol verwarring en veranderingen.
Keiharde tegenstellingen.

En in die wereld van tegenstellingen
komt Jezus binnen met zijn hemelse point of view,
zijn blik van boven uit -
en zet het woordje vreugde
op de menukaart.
Nodigt hij ons tot de vreugde uit.

De gelijkenissen
in Lukas 15 hebben een open einde...
Dat hoort ook bij gelijkenissen.
Het zijn uitnodigingen,
het zijn profeten-manier-van-doen,
het zijn uitnodigingen om te horen,
en horen is leerling zijn,
uitnodigingen om te bezien
waar je zelf zit in het verhaal,
waar zit jij, hoe zit het met jou,
welke roep er tot jou klinkt...

Open vragen
die dus ook geen antwoord krijgen in een preek,
maar in ons leven.

Halleluja.
Amen.

CANTATE *Barmherziges Herze der ewigen Liebe*
BWV 185